

AUDIOTRANSRIPTIE EXPERIMENT 1 – 29 AUG 2023 @ MIDDELHEIMMUSEUM

Onderzoeker: Sofie

Facilitator: Ruth

Deelnemers: F., E., M., C., L., S (als participerend observator / onderzoeker).

INTRODUCTIE

(...)

Onderzoeker [00:00:05] Ik ga alles op video en audio opnemen ook. Als ik film neemt de audio niet goed op. Dus neem ik dat dan apart hier mee op. En omdat ik dat daarna moet kunnen aan analyseren, want het is allemaal heel wetenschappelijk.

Onderzoeker [00:00:26] Vinden jullie dat ok?

F. [00:00:33] Dat is ok.

Onderzoeker [00:00:45] Ik studeer kunsteducatie, dat weten jullie. En ik moet het komende jaar artistiek onderzoek doen. Een van de dingen die mij heel erg interesseert is hoe kunstbeleving lichamelijk kan worden. Ik ben zo minder van het type dat heel veel informatie over kunst wil geven aan mensen omdat ik dat zelf niet onthoud en omdat ik als ik zelf toeschouwer ben, dat eigenlijk ook amper onthoud als er te veel werken zijn. En ik geloof er ook in dat mensen zelf wel dingen gaan opzoeken over werken als ze zich daar echt voor interesseren, want je kan toch alles online vinden? Wat mij heel erg interesseert is hoe dat je echt een beleving kunt maken van een kunstwerk, hoe dat iets, één sculptuur in dit geval tot h leven kan komen, voor u persoonlijk betekenis kan krijgen, u op één of andere manier kan raken, waardoor dat je dan nooit meer gaat vergeten in het beste geval. Daarom ben ik op zoek gegaan naar op welke manieren dat kan. We kunnen hier dansjes beginnen doen rond een werk, wij kunnen yoga gaan doen, het kan van alles zijn. Maar ik heb een hele mooie ervaring gehad met opstellingswerk in mijn persoonlijke ontwikkeling. Ik dacht als we die twee nu eens samenbrengen, zou dat iets worden? En dan is er Ruth. We hebben elkaar een aantal jaar geleden leren kennen binnen het kader van een persoonlijk ontwikkelingstraject. En Ruth heeft zich helemaal in het opstellingswerk ondergedompeld. En was ook heel benieuwd naar hoe kunstbeleving met opstellingwerk samen zou kunnen gebracht worden. Zij gaat zich vandaag engageren als opsteller om dat te begeleiden en zelf ben ik aanwezig als onderzoeker, dus ik ga dat hier allemaal registreren en goed kijken wat er gebeurt om te zien of dat dit experiment werkt. Want het is ook al een experiment. Ik weet niet of dat mensen dat ooit al gedaan hebben. Daar is niks van te vinden in ieder geval, dus ik ben benieuwd naar wat er gaat gebeuren. De beelden mogen niet aangeraakt worden. We gaan nu rond bewegen en opstellingswerk is eigenlijk een therapeutische methode. Wat niet per se betekent dat dit een therapeutische namiddag gaat worden. De focus is kunstbeleving en alles wat er komt komt er. Dat is zonder grenzen gaan en we gaan het wel zien. Wij weten even veel of even weinig als jullie op dit moment, maar daar kies je zelf waar dat je je veilig bij voelt. In ieder geval is Ruth er omdat hier allemaal te faciliteren en uit te leggen wat opstellingswerk eigenlijk is. Ik weet niet of dat jullie daar al iets van weten of er ervaring mee hebben of een vaag idee?

E. [00:04:09] Ik weet niks.

M., F. [00:04:12] Wij wel, wij zijn al ervaringsdeskundigen.

Onderzoeker [00:04:18] Oei dat ben ik vergeten te zeggen. Het eerste contact mij opstellingswerk was toen, wij studeerden theater wetenschappen samen en wij hadden regisseur uit Duitsland die bij ons opstellingen en theater wilden maken, maar wij hadden er toen nog niet van gehoord.

M. [00:04:34] Nee klopt, het was nieuw voor ons.

Onderzoeker [00:04:35] En dan is er een opsteller uit Wilrijk, Indra Torsten Preiss, naar bij ons gekomen om ons dat te leren, maar dat was echt een soort halfgare bedoening

M. [00:04:43] Ja dat was geen succes.

Onderzoeker [00:04:48] Dat was een stretch maar ik vond dat op zich toen wel al heel boeiend, maar de helft van onze klas was niet mee. Nee, toen is alles fout gelopen.

M. [00:04:55] En ook Indra was ook niet echt een goeie pedagoog om dat goed uit te leggen.

E. [00:04:58] die kon dat goed begeleiden, maar niet goed uitleggen.

Onderzoeker [00:05:01] Dat was de vraag van M.: Wie gaat uw opsteller zijn? Toch niet Indra Torsten Preiss?

M. [00:05:06] Dus het was al een geruststelling.

Facilitator [00:05:08] Ja, aan de verwachtingen ga ik wel voldoen, maar ik ben haar al niet.

Onderzoeker [00:05:23] Dat was eigenlijk inderdaad onze eerste ervaring met opstellingswerk. Maar eerder het theatrale aspect daarvan wat dat inderdaad ook wel de connectie is hiermee. Ik ga het verder aan Ruth overlaten.

Facilitator [00:05:36] Ik zal misschien kort even zeggen wie ik ben. Ik ben Ruth De Pau. Ik heb tien jaar hier gewerkt. Aan de UA als studentenpsycholoog, daar heb ik ook groepen begeleid rond faalangst en stress. Ik werk nu een vijftal jaren in Gent als zelfstandig klinisch psycholoog. Waar ben ik mee bezig? Individuele therapie, maar ook groepstherapie. Ik vind het heel fijn dat een dynamiek in een groep eigenlijk kan helpen om je meer en meer bewust te worden van je eigen stuk en van hoe dat je in het leven staat en waar je blokkades eventueel zitten. En van daaruit is de methodiek opstellingswerk eigenlijk iets heel interessant en daar heb ik dan een opleiding in gevolgd vorig jaar, hier ook in Antwerpen. Zelf ben ik van opleiding ook Gestalttherapeut. Je mag er vanalles over vragen als je dat graag wilt. Het misschien belangrijk om mee te geven dat gestalttherapie ook een stukje dat lichamelijke, dat lijfelijke ook een stuk meeneemt naast gesprekstherapie, naast het bezig zijn met gedachten en emoties, ook dat lijfelijke gewaarzijn. En dat is het fijne aan opstellingswerk, is dat je daar ook dat lichamelijk gewaarzijn een stukje in meeneemt. Want wat is dat nu? We zijn dan weer bezig

over opstellingswerk. Dat is een methodiek op zich. Dat is geen therapie, maar een methodiek, waarbij dat je in de pure zin van het woord eigenlijk een groep van mensen hebt waarbij dat er een de vraagsteller is en andere mensen kunnen representant zijn. En dat kan, meest klassieke vorm dat jullie kennen waarschijnlijk, is familieopstellingen waarbij dat er dan eigenlijk een iemand een vraag stelt en dan wordt er gekeken van oké in uw verhaal, wie is er daar allemaal belangrijk? Kies eens iemand voor uw papa? Kies eens iemand voor uw mama? En die gaan we dan opstellen in de ruimte om op die manier dynamieken en bepaalde relaties duidelijk te maken in de ruimte en daar eventueel ook te kijken van waar zitten de blokkades en waar is er eventueel beweging mogelijk? Dat kan met families, maar dat kan ook met uw organisatie. Dat kan met vrienden of systemen. Alles wat een systeem is eigenlijk, alles wat een context is, kan. En er zijn ook interne opstellingen waarbij dat je eigenlijk stukken van uzelf gaat opstellen. Mijn angsten, mijn vertrouwen. Ja, het kan alles zijn. Mijn veerkracht. Ik vind het super boeiend om dat je alleen al door mensen te gaan opstellen, eigenlijk gebeurt er al van alles. En het idee daarachter is een beetje de morfogenetische velden, waarbij dat als je een opstelling maakt van een systeem dat de trillingen van dat systeem, klinkt een beetje zweverig, maar dat er effectief ook iets gelijkaardig voelbaar wordt van wat er in dat systeem daarbuiten of hierbuiten ook voelbaar is. Moet je daar iets voor kunnen? Nee, er is ook geen juist of fout. Het enigste wat gevraagd had om wat te gaan voelen hoe dat het is om daar te gaan staan. Dus er wordt wel uitgenodigd niet helemaal in gedachten te gaan, maar echt te gaan voelen in uw lijf. Ik ga dat stuk begeleiden dus ik ga je daar ook dingen in bevragen. Belangrijkste is dat je je op je gemak voelt. Als je voelt van dit klopt niet voor mij, geeft een seintje en dan ga je gewoon uit de oefening, dat is helemaal ok. Zoals S. (onderzoeker) al zei het is eigenlijk een beetje experiment voor ons ook. Dus het is vooral de beleving van het kunstwerk. Niet per sé dat we ergens diep therapeutische processen gaan teweegbrengen. Maar ja, we gaan wel zien wat er komt, want kunstbeleving en beleving op zich en gewaarzijn kan ook van alles doen trillen en dus je bent ook zeer welkom met alles wat er is. Bij opstellingswerk wordt er iets strakker begeleid dan bijvoorbeeld bij therapie, dus ik ga daar ook wel wat instructies geven. Je gaat dat wel zien gaandeweg.

Onderzoeker [00:09:15] Dit kan dus ook gebeuren (mensen komen langs om te kijken naar een standbeeld). We hebben gekozen voor een werk waar je echt.... Eerst zijn het daar nog vragen over?

F. [00:09:26] Het was zeer duidelijk.

Onderzoeker [00:09:27] Ik denk dat het straks ook wel duidelijk zal worden als we er echt mee bezig is.

Facilitator [00:09:31] Dan ook wat opwarmingsoefeningen doen en dan zien we wel. Dus het is echt ook een beetje kijken wat dat kan geven.

Onderzoeker [00:09:36] Ja ja, belangrijk is om even in ons lijf te zakken. Dus Ruth gaat ons daarbij begeleiden. We zitten hier aan de kant van een weggetje waar veel mensen zijn. We hebben daarover nagedacht. Dat is zo wat het is. We gaan ook straks een ander beeld kiezen om even een nieuwe setting te creëren. En dat gaan we dan wat daar doen waar een beetje minder passage is om ook dat te kunnen vergelijken, want alle aspecten van een museum neem ik dan mee in het onderzoek. Maar laat dat maar zo veel mogelijk gewoon gebeuren. En als er echt iets is dat tegen ons gezegd wordt, dan zal ik dat wel laten weten. Voor de rest hoeven jullie daar niet mee bezig te zijn. Misschien even gewoon een rondje kort wie je bent en waarom je hier bent.

E. [00:10:35] Ik ben E., de zus van S. (onderzoeker). Ik ben hier op uitnodiging, dus ik was wel benieuwd. Ik heb ook nog nooit opstellingen gedaan. Ik was ook daar wel benieuwd naar. En ik was vrij. Dat was wel een voorwaarde om hier te zijn.

F. [00:10:53] Ik ben M.F. Ik heb met S. (onderzoeker) gestudeerd, zowel TFL als de lerarenopleiding en wij hebben in hetzelfde gebouw gewoond voor een paar jaar en sindsdien zijn wij dikke vriendinnen, denk ik. Dus ik was ook zeer benieuwd naar wat hier vandaag ging gebeuren omdat S. (onderzoeker) veel vertelt over haar opleiding. En ik wou eens mee beleven.

M. [00:11:18] Mijn naam is M. Ik ben ook op uitnodiging van S. (onderzoeker) gekomen, Ik heb ook met S. (onderzoeker) TFL gedaan. Ook een stuk van de opleiding was toen de sociologische, de pol en soc opleiding neem ik aan, daar de lerarenopleiding van. Ik ben ook heel nieuwsgierig naar de combinatie van opstellingswerk en de kunst.

Onderzoeker [00:11:37] Want jij hebt ook wel al wat ervaring met opstellingswerk?

M. [00:11:41] Ja inderdaad, ik heb dat daarna ook privé gedaan, vorig jaar.

Facilitator [00:11:46] Ja. Ervaring met opstellingswerk.

M. [00:11:49] Ja klopt

L. [00:11:52] Ik ben L., het petekind van S. (onderzoeker) en ik ben hier omdat S. (onderzoeker) mij gevraagd had en ik heb ook niet echt een idee van wat opstellingswerk is, dus ik dacht het kan wel interessant zijn.

C. [00:12:06] Ik ben C., de vriendin van het petekind van S. (onderzoeker). Ik studeer Engels - TFL. Ik wist niet relevant ging zijn maar misschien nu meer denk ik. Ik wist helemaal van niets, maar ik ben een beetje meer in de mindset van tegen alles ja te zeggen tegenwoordig. Dus ik dacht ik laat het gewoon op mij af komen. En we zien wel.

Onderzoeker [00:12:26] Ja. Tof, Goeie mindset.

Facilitator [00:12:33] We gaan twee opwarmingsoefeningen doen en dan grotere oefening doen. Maar ik ga dat op tijd uitleggen. Als er iets is, als je voelt van even stoppen, pauze of wat dan ook, geef maar aan en we zien wel waar we geraken. Klopt, (kijkt naar S. (onderzoeker)) en je zei het ook: er gaan mensen misschien tussen de opstelling door komen lopen, dat is deel van het geheel, dat zijn ook systemen die hier aanwezig zijn, alles heeft invloed op alles. Dus laat ons maar kijken.

Facilitator [00:12:55]

Aangezien dat er zowat de uitnodiging is om echt zo bij uw gevoel te komen, bij gewaar zijn te komen, bij een lijfelijk gewaarzijn te komen, gaan we daar kort even een oefening op doen om dat te introduceren. Dus je mag je ogen sluiten en een positie zoeken die voor u comfortabel is en als ogen sluiten op dit moment niet passend is, mag je ook staren naar een punt voor u op de grond. En kijk dan even of dat je met uw aandacht naar uw ademhaling kunt gaan. Gewoon registreren hoe het hier en nu met uw ademhaling is gesteld. Hoe je inademt..., hoe je uitademt..., zonder oordeel gewoon blijven bij wat er is. Misschien zijn er gedachten die opkomen, dit is helemaal ok. Kijk of dat je uw aandacht telkens opnieuw naar mijn stem of naar uw ademhaling kunt brengen. Terwijl je zo met uw aandacht bij uw ademhaling zit kijk dan eens of dat je je aandacht kan verbreden naar de rest van je lijf. Opnieuw, zonder oordeel,

gewoon vaststellen hoe het hier en nu is gesteld. Misschien zijn er bepaalde stukken van je lichaam die aandacht vragen, die tintelen, die warm zijn, die koud zijn. Alles is ok. En terwijl je zo met uw aandacht bij uw lichaam zit, kijk dan ook eens of dat je je bewust kan worden van de omgeving waar je in bent. We zijn nu samen met een aantal mensen. We hebben elkaar al kort even gehoord. En we zitten hier in Middelheimpark, tussen de kunstwerken, tussen andere mensen. En kijk eens hoe het is om daar wat meer bewust van te worden. Opnieuw zonder dat er iets juist of fout is, gewoon registreren, hoe dat dat is om hier te zijn. En als het voor jou ok voelt, ga dan terug met je aandacht naar je ademhaling en kijk eens of dat je je ademhaling iets dieper kan maken. Iets dieper kan in- en iets langer kan uitademen. En dan mag je op jouw tempo langzaam terug je ogen openen en je terug bewust worden van elkaar in de ruimte.

OEFENING 1

Facilitator [00:17:37] Na een eerste oefening zonder woorden gaan meteen over naar de eerste oefening. Dit is het beeld en kijk maar even, we gaan rechtstaan ook. Ja, we gaan dat eerst doen. We staan allemaal recht. Je mag misschien uw jas aan de kant leggen. En ik ga zo meteen vragen om een positie in te nemen ten opzichte van het beeld, wat voor jou op dit moment passend is. Je hoeft daar niet te veel bij na te denken. Volg gewoon je lijf, maar zoek maar wat dat voor u klopt en ik ga daarna rondgaan om even te checken bij jullie. En dan zal ik de volgende stap wel uitleggen. Je mag op dit moment even, en neem daar ook maar even uw tijd voor, dat beeld in u opnemen, daar eventueel wat rondlopen en dan een positie in de ruimte zoeken. En we hebben de ruimte een klein beetje afgebakend met de fietstassen. Dat is een beetje het veld waarin wij ons bewegen rond het beeld.

E. [00:18:45] Aan deze kant?

Facilitator [00:18:45] Aan deze kant. En erachter kan ook nog stuk. En dat je dan gewoon de positie zoekt die voor u passend is op dit moment. En zoek daar maar in, het gaat over afstand, nabijheid, het gaat ook over kijkrichting, dus kijk maar...

Facilitator [00:18:55] Kijk eens of de positie die je nu hebt gekozen, passend is voor jou. Dan ga ik gewoon even kort bij iedereen checken. Blijf bij uw eigen gewaarzijn maar luister eventueel wat er gebeurt als je de anderen hoort.

Facilitator [00:20:52] C., hoe is het om hier te staan? (antwoordt heel stil en onverstaanbaar)... Hebben de anderen het kunnen horen?

M. [00:21:25] Nee, sorry..

Facilitator [00:21:27] Nee, dat is ok. Ik ga het even kort herhalen, en dan zeg jij of het klopt he, C.? Je zegt; 'ik heb hier gekozen', dat was ook redelijk snel dat je een positie hebt gevonden en je zegt van: 'ik heb deze positie gekozen omdat het gevoel nogal melancholisch is en als ik daar zou staan, dan sta ik nogal in het zicht van het beeld en heb geen zin om daarin meegezogen te worden en dit voelt aan als een comfortabele positie'. Klopt?

C. [00:21:43] Klopt

Facilitator [00:21:43] En ik zei daarnet dat ik je dat redelijk snel heb zien doen en je staat ook behoorlijk stevig, klopt dat?

C. [00:23:59].... Eum, ja eigenlijk wel. Ik denk dat ik echt zo moet staan.

Facilitator [00:23:59] Dat was heel duidelijk, ik zie ook dat je blijft kijken.

Facilitator [00:23:59] Goed. Ik ga even verder horen. Hoe is het hier?

E. [00:23:59] Ik denk dat ik nog wat twijfel.

[00:23:59] Dat kan en tegelijkertijd, alles beïnvloedt alles. Dat is ook het beeld, wie je bent, pak je ook helemaal mee, dank je wel.

Facilitator [00:24:04] Dan ga ik even hier komen luisteren

F. [00:24:15] Euh, ik deel eigenlijk wel uw gevoel, E.. Ik weet ook: daar voelde het ook zeer comfortabel, maar ik vond het daar iets te confronterend. Omdat ik daar precies pijn zag in haar gezicht. En dat zie ik hier minder maar ik voel wel dat ik dichtbij wil staan om haar precies zo wat te steunen. Dat voel ik bij deze plaats. Zo ergens wil ik haar nog steunen, maar langs die kant kwam het te hard binnen, dus dit is eerder veiliger voor mij.

Facilitator [00:24:56] En ik hoor u ook zeggen: 'ik wil eigenlijk een beweging naar haar toe maken, er is precies neiging om naar daar te komen', klopt?

F. [00:25:06] Ja klopt.

Facilitator [00:25:08] En toch ook iets van mijn eigen positie ten opzichte daarvan zoeken ofzo...

F. [00:25:13] Zeker, en misschien ook wel tegenover de rest, dat ik zo niet te centraal wil staan, want dan kunnen zij misschien dingen niet meer zien.

Facilitator [00:25:21] Ok, je bent je ook bewust van: goh, we staan hier niet alleen. Ok, dat is herkenbaar.

F. [00:25:27] Ja, ik heb er zo wel wat mee te doen, met haar. Ja, ik wil ze zo troosten op een of andere manier.

Facilitator [00:25:44] Er komt iets van beweging, er komt iets van troost. Iets van meetrillen precies zo. Dan ga ik nog eens verder horen. Maar merci. Hoe is het hier?

L. [00:26:04] Ik ben hier voor komen staan omdat ik dacht: van hier kan ik het meest de verschillende details van het beeld zien, krijg ik de meeste prikkels binnen, denk ik. Van deze kant, kan ik er meer van zien, meer verschillende dingen.

Facilitator [00:26:29] Dat je er echt voor gekozen hebt: hier op deze positie krijg ik de meest prikkels. En is dat ook zo op dit moment?

L. [00:26:39] Ja, toch wel.

Facilitator [00:26:42] Maar voel je dan ook ergens in uw lijf?

L. [00:26:43] Eum... (denkt na)

Facilitator [00:26:43] Als dat niet is, is dat ook ok.

L. [00:26:51] Niet per se. Ik sta wel vrij comfortabel.

Facilitator [00:26:59] Ik zie je vooral echt kijken.

L. [00:27:01] Je wordt er wel toe aangetrokken. Mijn blik wordt er naartoe aangetrokken.

Facilitator [00:27:07] Geef mij maar alle prikkels. Goed, dank je wel. Nu kom ik even hier staan. Hoe is het hier?

M. [00:27:16] Ja, dank je wel. Het is bij mij een combinatie van wat F. zei en wat L. zei, omdat ik ook vooral op haar gezicht zie, want ik had zo het idee van mocht ze... , ik zocht oogcontact ofzo. Ik dacht zo van: mocht ze wakker worden, dat ik er ook wel kan zijn. Dus een beetje een beweging naar daar, maar ook genoeg afstand, want als ze wakker wordt, wil ze misschien ook gewoon meer in haar waarde gelaten ofzo. Dus ja. Ik heb me zelf ook wat geherpositioneerd omdat ik bewust wilde zijn dat ik ook zijn ruimte niet innam ofzo, dus uh. En uhm maar ik dacht om echt heel goed zichtlijn te hebben, vooral op haar gezicht eigenlijk.

Facilitator [00:27:53] Ja ik hoor iets van: ik wil heel graag zo precies een open blik?

M. [00:27:59] en ook haar kunnen lezen eventueel, vooral haar gezicht van hoe het juist zou zijn met haar. Is het inderdaad vermoeidheid? Is ze triestig?

Facilitator [00:28:08] Ja, en heel hard met uw aandacht bij haar.

M. [00:28:11] Ja, vooral het gezicht en de ogen.

Facilitator [00:28:15] En tegelijkertijd de gepaste afstand, ook voor haar.

M. [00:28:17] Ook voor haar.

Facilitator [00:28:18] Ja, dat hoor ik, ja. Ok. Dankjewel.

Facilitator [00:28:27] Jullie hebben een aantal dingen gehoord. Ik ga jullie nu vragen om even te checken in uw lijf. Is er een bepaalde beweging? En als dat niet zo is en dat ook ok, maar is er een bepaalde beweging, dat je zou willen maken? Vanuit wat je gehoord hebt maar ook van waar je nu staat.....Een bepaalde beweging. Als dat niet zo is, is dat ok, voel maar zonder al te veel na te denken wat dat die uitnodiging met jullie doet. Mocht dat zo zijn, dan zullen we die beweging ook maken, kunt maken. Zijn er mensen die misschien graag een andere positie zouden willen innemen? Als dat niet zo is, is dat ook ok, maar kijk maar even of dat voor jou iets verandert. Misschien ook nadat je dingen hebt gehoord van mekaar, dat misschien, of vanuit uw eigen emotie op dit moment, of in je lijfelijk gewaarzijn, dat er misschien iets verandert. Dat kan, dat hoeft niet. Maar dat kan. Experimenteer maar wat dat voor jou ok voelt. Ik ga niet meer rondgaan, maar ik ga even checken. Is er iemand die nog iets wil delen van waar hij of zij zich op dit moment bevindt?

M. [00:30:57] Ja. Ik had mij onmiddellijk wel gezet dacht ik ook omdat ik haar gezicht nog beter kon zien als ik mij had gezet en had ik ook iets van: het was ook zo dat ik het ook wat gespiegeld heb, op de een of andere manier. Dus ik voelde mij wel opgewonden van ok ja. Niet zo, maar wel zo (beeldt zijn positie uit) dus ja dus toch een spiegeling of zo , inderdaad, ja.

L. [00:31:16] Ik heb ook wel een beetje bijvoorbeeld van... Ik heb heel hard het gevoel dat...mijn aandacht wordt heel hard getrokken naar haar ogen wel.

Facilitator [00:31:24] het is heel schoon. Gij blijft heel hard in die blik.

E. [00:31:39] Het is wel zo, door van plaats te veranderen, dat dat het beeld wat toenaderbaar maakt, meer benaderbaar maakt waardoor dat je dichter komt of durft komen. En misschien ook meer durft voelen. En tegelijkertijd als ik zo hoorde van 'ah, ik wil troosten, ik wil er kunnen zijn voor haar', had ik zo de neiging om daar vlak naast te gaan zitten, daarmee in te kunnen zinken.

Facilitator [00:32:07] Ja. Dus ook de beleving van de anderen en op welke manier het beeld wordt ervaren, had ook invloed van ja....

C. [00:32:27] Bij mij was het even binnengekomen, toen iedereen ging zitten dacht ik: zou dat beter voelen om ook te gaan zitten? Maar voor mij voelt dat meer als een kwetsbare positie, er zo onder te gaan. En ik heb het gevoel dat om zo'n steun te kunnen bieden dat ik stevig in mijn schoenen moet blijven staan en boven haar uit....

Facilitator [00:32:48] Jij blijft staan. Ja, dat is duidelijk. Mooi.

F. [00:32:54] Ik vind door te gaan zitten dat ze zo meer deel uitmaakt van onze groep nu.

E. [00:33:00] Dat we dichter...

F. [00:33:02] Ja dat we zo meer toenadering zoeken als groep naar haar toe.

Facilitator [00:33:07] Ja. Alsof dat er ook iets verandert in de interactie met de groep en het beeld.

M. [00:33:12] Ok, het is ook een gelijke level dat je aanneemt als je zit, vind ik. En ik ben ook op haar lippen gefocust en omdat je ook aan haar lippen wat meer kunt zien wat die emotie juist zou kunnen zijn. Zou die trillen of is dat gewoon een berusting? Dat ik dat wil lezen precies. Dat ik wil lezen van: wat is eigenlijk juist haar emotie op haar gezicht? Om haar ook dan te kunnen helpen of gewoon om

haar in haar waarde te laten of zo. Ja, het is inderdaad die beweging, wat kan ik doen of moet ik iets doen? Toch observerend alleszins van: wat is de emotie van die vrouw? Ja, wat denkt die, wat voelt die? En wat ik ook frappant vind, maar dat is een beetje tegen mijn natuur, ik zou onmiddellijk lezen wat er juist opstaat op zo'n kunstwerk, de titel ofzo, en dat heb ik nu niet gedaan. Dus ik weet niet goed wat eropstaat, wat ook goed is want dan kan ik het zelf invullen, anders krijg je al inderdaad een invulling van de kunstenaar zelf ofzo.

Facilitator [00:34:10] Ok, dus het valt u op dat je zegt ik ben echt bij dat gebleven en iets minder naar....

M. [00:34:14] Want nu valt mij wel opvalt van: ah, er is een bordje. Hoe is ze juist genoemd? En kan ik daar iets van afleiden of ga ik iets linken aan mijn gevoel en wat de kunstenaar juist bedoelt?

Facilitator [00:34:21] Aja dus dan word je nog nieuwsgieriger naar....

M. [00:34:24] Ja klopt, naar de beleving ook gewoon. En wat er ook achter zit, eigenlijk, van de kunstenaar.

Facilitator [00:34:40] Ik hoor een aantal dingen ook, he. Zowel bij klopt de beleving van beeld, maar dan ook de dynamiek van elkaar en dan de interactie met het beeld op zich. We gaan deze oefening hier wat afronden, maar kijk nog even of dat er misschien nog een woord, een bepaald gevoel of een bepaalde emotie zo tot afronding opkomt en je hoeft dan niet te delen, maar check dat even bij uzelf.

F. [00:35:09] ik heb de hele tijd de neiging om ze te knuffelen, maar je mag ze niet aanraken.

Facilitator [00:35:12] Je mag ze niet aanraken maar het zegt wel iets over de beweging heel te maken. Ja.

E. [00:35:19] Ik heb zachtheid als woord, omdat je voelt dat dat hetgeen is wat leeft hier en wat zij zou kunnen gebruiken.

M. [00:35:41] Bij mij is het gewoon eerder van ik moet haar niet persé aanraken wat wie weet heeft ze niet graag dat ik haar aanraak, snap je? Dus ik denk gewoon beter een nabijheid, een aanwezigheid, snap je? Dat je toch weet van ik ben er voor u mocht je mij nodig hebben. Zoiets...

Facilitator [00:35:52] En je blijft voorzichtigheid aanhouden, de zorgzaamheid.

M. [00:35:53] Ja ja dat is kwetsbaar, ook

Facilitator [00:35:58] Er komt iets van zorgzaamheid naar haar toe.

M. [00:35:58] En ook wel nieuwsgierigheid, want ook met de titel dan, dat je denkt van ok, maar wat er nu echt?... Want wie weet maak ik me zorgen voor niets, snap je? En ze is gewoon een beetje moe en wil ze met rust gelaten worden.

Facilitator [00:36:09] Dat kan zo maar eens gebeuren, het zal wel zijn.

M. [00:36:10] Natuurlijk. Er wordt hier gesport in het park en gewoon even rust nemen, kan ook.

Facilitator [00:36:17] We gaan deze oefening hier afronden. Dank u wel, om daarin mee te gaan. Ik ga jullie vragen om recht te staan en even te resetten, misschien wat te schudden met je lijf en dan gaan we naar het volgende werk.

NABESPREKING OEFENING 1

M. [00:36:29] En ik ga toch maar eens kijken wat er erop staat.

E. [00:36:33] Ik kon het er niet echt uit afleiden, eigenlijk, uit de titel. Ja, ik had het al gelezen. Ja ik dacht: dat vind ik nu niet relevant precies, die titel...

M. [00:36:41] Nee, het zegt weinig...

F. [00:36:48] Ja, maar daaronder ligt misschien wel een strand ofzo.

M. [00:36:48] Ah ja, dat is misschien een strand, of, dat ze op het strand zit.

E. [00:36:50] Ik zou denken misschien gaat het over de vervuiling van de Middellandse Zee.

F. [00:36:53] Maar hé.

E. [00:36:55] Misschien is ze bezorgd. (dramatisch)

F. [00:36:55] Ik vind dat als je haar neus zo bekijkt, dan vind ik precies toch triestig...

M. [00:36:58] Ik denk toch ook dat ze een beetje triestig

E. [00:37:06] Ja ik vond dat ze ook heel....

M. [00:37:12] Ik vind het wel een mooi beeld, alleszins

E. [00:37:13] Ik moet wel zeggen ik vind dat al werkt om echt verdiepend naar een werk te gaan kijken zonder de info. Als ik hier nu voorbij ga komen, dat zijn toch allemaal indrukken of die gevoelens gaan zo heel snel terugkomen, als je nog eens passeert zo. Op een random dag, ga ik sneller hier nog eens bij haar halt houden dan bij een beeld.... Als je dat met een gids doet dan hebt je zo kei snel: ah ja, die heeft gezegd dat dat dit is, dit weet ik al weer....

M. [00:37:38] Zo meer met uw hoofd dan weer en dan nu het lichaam.

F. [00:37:41] En je voelt minder dan.

M. [00:37:43] Je hebt ook niet de connectie met haar kunnen maken dan.

E. [00:37:45] ja en met een gids dan nog, kan je zeggen ah, dat is dat beeld, maar ik vind dat sowieso niet zo mooi. Terwijl dit hier zou ik op mijn eigen misschien niet direct superveel interesse in hebben, terwijl als je daar dieper of anders naar kijkt. Je krijgt gewoon veel meer mee, ook van anderen

M. [00:38:01] Het is ook wel een beeld dat ook wel uitnodigt, denk ik, omdat het heel figuratief is, terwijl als je dat beeld daar nu achter ons ziet dat gaat misschien minder gemakkelijk zijn om daar iets bij te voelen....

Onderzoeker [00:38:10] daar gaan we straks eens een experiment mee doen.

M. [00:38:14] Dat is nog een vraagteken. Dat weet ik nog niet goed. Maar dit beeld is toch weer veel opener uiteraard.

Facilitator [00:38:17] Ja, we zijn al wat begonnen in de nabespreking, maar misschien goed om even te checken hoe was die oefening zo? Het is al begonnen hé, maar hoe was het om dat te doen? Hoe heb je het ervaren?

E. [00:38:27] Interessant hé.

F. [00:38:31] Inderdaad wat M. ze: Het beeld trekt gewoon ook wel aan. Ik weet niet goed of dat het kracht is van ons als groep of het beeld. Of beide misschien, maar er was wel iets gaande.

E. [00:38:45] En het heeft wel impact op u als kijker

C. [00:38:56] Ik vind dat sowieso altijd pakkend, als je je wél uitspreekt over kunst of uw beleving van kunst, dat je je dan toch wel herkent in andere mensen, terwijl dat je misschien denkt van: dat ga ik alleen zijn. Omdat ik ook eerst ging daarnet, dacht ik: ja, dat is zo ver gegrepen ofzo, maar dat iedereen dan toch zoiets zegt dat ik denk van: ah ja, daar vind ik mij ook echt wel in en dat we toch allemaal zo'n beetje hetzelfde voelen.

Facilitator [00:39:20] Alsof dat er zo door dat beeld ook iets gemeenschappelijks komt. Mooi.

C. [00:39:23] Ja.

L. [00:39:31] Ik heb er op heel verschillende manieren naar gekeken vanuit één positie door wat andere mensen erover aan te zeggen waren. Voor de rest vond ik het eigenlijk vrij rustgevend.

Facilitator [00:39:45] Fijn ook. Je merkt het ook aan de manier waarop dat je hier staat. Het is wel interessant dat er iets ontstaat precies en dat is bij opstellingen ook. Je ontmoet mekaar altijd een beetje. Dit was nu een individueel stukje in een opstelling maar toch zijn we hier met alle andere rolstoelgebruikers en andere mensen zijn hier ook. Goed? Klaar voor de volgende oefening? Opnieuw dit beeld. Probeer wat te resetten of wat te schudden, of wat je nodig hebt om even uit de vorige oefening te komen. Uiteraard neem je daar een stuk mee, maar dat dat mag allemaal. De vraag is nu om eens te gaan checken.. Bij opstellingswerk gaan wij vaak mensen van de groep kiezen om iets te representeren en dat kan een rol zijn, maar dat kan ook een bepaalde eigenschap zijn. Wat we nu gaan vragen is: kies een eigenschap van dit beeld en kijk hoe dat je vanuit die eigenschap een positie kunt innemen ten opzichte van het beeld. Dus opnieuw de vraag om positie in te nemen. Afstand, nabijheid, kijkrichting kan daarin meespelen, maar vooral uw lijf volgen. Vooral gevoelsmatig gaan volgen. Niet te veel in uw hoofd. Maar kies eerst een eigenschap en we houden het wat breed. Maar dat kan het materiaal zijn. Dat kan de kunstenaar zijn. Dat kan het verhaal zijn. Dat kan de adem, de ziel, iets dat... De vorm zijn... Kies - en dat mag abstract zijn - kies iets wat dat, en je hoeft er niet te lang over na te denken, wat dat voor jou op dit moment jou aanspreekt. En probeer, het vraagt al wat inleving, maar probeer om vanuit die eigenschap, vanuit die vorm of vanuit dat materiaal of vanuit die kleur of wat dan ook, een passende positie te kiezen ten opzichte van beeld. Dat is een zeer open uitnodiging, ook omdat we niet weten van mekaar, maar we gaan het dan wel horen.

Facilitator [00:42:09] Lukt het voor iedereen om een eigenschap te kiezen? En kijk maar wat dat, waar het u brengt.

Facilitator [00:44:03] Ik ga dit niet zo uitgebreid doen omdat we straks naar een andere oefening gaan, maar ik ga even kort checken welke eigenschap je bent en dat is het. En dan nemen we die ervaring mee naar de volgende oefening. Ik ga hier even checken.

C. [00:44:21] Voor mij was het de zee, omdat ik nu eindelijk de titel had gelezen. Ik dacht dat ze misschien aan strand zat en uitkijkt op iets en dat ik zo mee die blik wou delen.

Facilitator [00:44:34] Ok, goed, dankjewel

M. [00:44:38] Toen dat je dat vroeg van die eigenschap. Ik keek toen naar haar borsten. Heb ik die borsten genomen. Ik heb al getwijfeld van: oei, zou ik dat wel doen, maar ik dacht ook onmiddellijk al van: dat het ook wel kracht kan geven die borsten en dan een soort leven of zo kan geven, snap je? Daarmee... En ik wou ook gewoon op gelijke hoogte staan met haar borsten dan om ook die kracht te kunnen doorgeven aan haar ofzo, dat ze daar wat kracht kan uit puren. En doordat ik hier stond was ik ook wel gefocused op die waterplas tussen haar benen en moest ik ook denken aan vloeïendheid of melk geven, die eigenschappen.

Facilitator [00:45:13] Ja ja ok, we zouden daar van alles over kunnen zeggen. (lacht)

M. [00:45:16] Ik zal maar zwijgen, want ja...

Facilitator [00:45:16] Nee, nee, dat is ok. Ik voel ook... Maar we gaan de oefening. Dat zou een oefening op zich kunnen zijn. Alles, iedereen, gewoon even meegeven. Ja, het is wel heel schoon dat er veel kracht en beweging komt. Danku.

L. [00:45:34] Mijn focus bleef gaan naar de ogen, dus ik wil eigenlijk gewoon vanuit haar standpunt proberen te zien wat zij zag, waar zij naar aan het kijken was.

Facilitator [00:45:46] Dank je wel.

E. [00:45:56] Ik heb het materiaal gekozen. Het is vrij hard materiaal, dus ik ben iets verder gaan staan. Eum, ik denk vanuit die hardheid, dat je niet te dicht bij kunt of moogt komen eigenlijk. Je mag er niet aankomen in sé, maar het is zo hard dat dat het niet persé... Je wilt ze knuffelen of aanraken, maar dat materiaal laat dat niet toe. Je zou niks terugkrijgen, het is hard. Ik ben ook blijven staan. Ik voel dat ik wel gegrond ben en ik kijk ook vanuit de andere kant, de iets minder toelaatbare kant. Het beeld toont veel emotie, maar het materiaal psychisch niet. Ik weet niet hoe je het zegt: emotioneel ofzo.

Facilitator [00:46:47] Ja, het is vanuit dat materiaal, vanuit uw representatie als materiaal komt er van alles ook van hardheid, afstand, stevigheid, ontoelaatbaarheid.

E. [00:46:58] ongenaakbaarheid ofzo. Ja.

Facilitator [00:47:04] Opnieuw, we zouden hier over kunnen uitweiden, maar we gaan gewoon verder gaan. dank je wel.

F. [00:47:14] Ik had als eigenschap groot of groots, omdat ik vind dat ze grote voeten heeft. En ik wou daarom gaan zitten om haar grootsheid goed te aanschouwen. Ik vond het dan ook heel leuk dat er nog drie anderen naast haar stonden om dan zo haar grootsheid te vergelijken met de rest.

Facilitator [00:47:44] Ok, dus alsof opnieuw vanuit die eigenschap van groot zijn?

F. [00:47:48] nee... ah ja, beiden eigenlijk. Zowel groot als groots. Zo imposant, groots..

Facilitator [00:47:57] En opnieuw de verhouding van anderen is precies ook heel passend, bij hoe jij die eigenschap ervaart?

F. [00:48:06] Ja inderdaad.

Facilitator [00:48:07] Zoiets?

F. [00:48:07] Ja, klopt.

Facilitator [00:48:08] Ik check maar hé, want als het niet klopt, laat je het maar vallen he.

F. [00:48:12] Ik vond het juist zo mooi om dat te zien. Tegenover de andere lijven met haar imposant lijf. Ja.

OEFFENING 2

Facilitator [00:48:22] Mooi, dankjewel. We gaan het hier afronden en we gaan naar het volgende kunstwerk. Maar pak maar de trillingen en de ervaring en gewaarzijn een stukje mee. Wij blijven in dit beeldenpark. Op naar het volgende beeld. Misschien al interessant om te weten. Ik ga daar vragen aan één iemand om de vraagsteller te zijn, heet dat dan. En de anderen om representant te zijn. En de vraagsteller gaat zijn of haar beleving van het beeld een stukje toelichten ten opzichte van de rest. Wij gaan wel luisteren en dan ga ik vragen om bepaalde eigenschappen of stukken te representeren. En we gaan wel zien welke eigenschappen dat dan worden of wat dat dan ook is. Je hoeft er ook niet al te veel bij na te denken. Maar ik ga dus straks vragen om één iemand... Dus denk daar even over na of je dat zou willen of niet en dan kiezen we straks wel wie het wordt.

M. [00:49:21] Je hebt wel een vraag nodig, neem ik aan dan, die je dan stelt?....

Facilitator [00:49:23] Nee, nee, de vraag is heel duidelijk: hoe is de beleving van dat beeld? En wat er dan uit dat gesprek komt, dat kunnen we wel zien. Dus we gaan daar kort even over spreken en dan ga ik je als opsteller uitnodigen om vanuit uw beleving die je net hebt verteld bepaalde stukken op te stellen en dan zien we wel wat daar dan uit vloeit. Goed, duidelijk?

Onderzoeker [00:50:03] het Was eigenlijk veel leuker om te luisteren naar jullie door deze micro, iedereen klinkt zo heerlijk.

Facilitator [00:50:23] En dat zuivert ook geluid.

E. [00:50:33] Ik had het gevoel dat mijn been verstijfde. Ik voelde mijn knieën op slot gaan.

Facilitator [00:50:33] Heel brons.

Onderzoeker [00:50:35] ah, jij voelde dat ook echt in uw lijf?

E. [00:50:38] ik was mij pas daarna echt zo super bewust van. Als ik nu door mijn knieën ga moet ik bewust mijn knieën zo terug....

M. [00:50:49] Wat ik ook grappig vond met die vrouw die er langskwam zei :Ja, die heeft er drie jaar aan gewerkt aan dat kunstwerk. Dat die zo met die blik kijkt van: hoe lang heeft die eraan gewerkt, die kunstenaar? Toch maf hoe dat iedereen toch zijn eigen perceptie of zijn eigen dingen meepakt in hoe je dat gaat beoordelen of zo.

Facilitator [00:51:03] En had dat invloed op hoe jij daar stond, die informatie?

M. [00:51:05] Nee, dat heeft me niet beïnvloedt, lichamenlijk ofzo, maar ik had dat wel meegepakt van: amai, dat is haar blik, hoe zij naar dingen kijkt. Dat zou ik nooit relevant vinden hoewel het relevant kan zijn, want je denkt :amai hier is echt lang aan gewerkt.

E. [00:51:23] Het was geen gemakkelijke bevalling. (lacht)

F. [00:51:25] Is er lang nagedacht over welke beelden?

Onderzoeker [00:51:32] Ik was eigenlijk met het Zot Geweld bezig. Ik wilde dat omdat dat gewoon mijn lievelingswerk is. Maar ja, dat stond dan qua locatie niet ideaal, en dan ben ik verder gaan wandelen en dan vond ik dat... Dat sprak dan ineens. Maar dan hebben we nu bewust voor eentje gekozen waar ik dan persoonlijk helemaal moeilijk vond om echt een verhaal direct in te zien. Om eens te kijken wat dat dan doet. Ik vond daar heel verhalend wel dat beeld daarvoor echt wel.

F. [00:52:02] Dus je voelde wel bijna de emotie.

E. [00:52:08] Bij het Zot Geweld zou ik wel zoiets hebben dat je zo direct... Die titel geeft al veel weg, vind ik. En iedereen kent dat toch al. Niet?

Facilitator [00:52:16] En alles heeft invloed op alles. De titel ook...

Facilitator [00:52:16] We gaan hier even terug in een rondje wat dichterbij zitten. Ik denk dat jij ondertussen u wat gaat positioneren? (tegen S. (onderzoeker))... Moeten we nog afbakenen?

Onderzoeker [00:52:37] Nee, het komt wel goed. Ik heb ook beslist om gewoon mee rond te lopen met dit (micro), want ja....

Facilitator [00:52:59] We beseffen in een keer we gaan hier gaan zitten dus dat is al direct een positie kiezen. Dat heb je meer bij schilderijen dat het dan één dimensie heeft. Maar dit heeft veel meer dimensie....Ja goed. Is er iemand die graag zegt: ik wil wel de vraagsteller zijn, heet dat dan. Dus diegene met wie ik dan kort even een gesprekje heb, waar dat de rest dan naar luistert. En die wat vertelt over de beleving en daar is geen juist of fout en alles mag gewoon komen zoals het komt, van dit beeld.

M. [00:53:39] Als niemand... Ik wil wel wat vertellen daarover.

Facilitator [00:53:43] Even checken of dat er nog mensen zijn, die graag, of is het ok? Ik wil ook even checken: is het voor iedereen ok om eventueel gekozen te worden als representant? En als dat straks toch niet zou zijn laat het maar weten, maar moest je nu al zeggen van: nee, ik blijf liever toeschouwer, dan kan dat ook. En voel ook maar op het moment zelf.

M. [00:54:14] Ja. Vraag maar.

Facilitator [00:54:16] Ja, ik weet ook niet goed wat er gaat gebeuren. De vraag is vooral wat is voor u.. ja, hoe ervaar je dat beeld op dit moment?

M. [00:54:27] Toen dat ik naar het beeld kwam viel mij al onmiddellijk al dat rechterbeen op, dat leek wat op plezier te stuiten of toch zat er al beweging in ofzo? Nu dat ik hier zo vooraan zit, is wat anders omdat te lezen. Dus ik zie daar wel de twee benen die vallen mij op, ook het middenlichaam, met de twee borsten.

Facilitator [00:54:48] De twee benen vallen u op?

M. [00:54:49] De twee benen, inderdaad. Eén staat ook op iets. Dat is precies daar iets van een soort drakenstaart, of toch iets schubachtig precies...iets wat ik er nu uithaal. Ik weet niet of het zo is, want ik heb nog niet echt goed daarachter gekeken en dan merk ik ook wel het hoofd op, de nek en het hoofd achteruit, dat die nek echt gewoon heel geprononceerd aan bod komt. En je ziet ook haar arm dan over haar hoofd. Maar die arm doet mij ook wel een beetje denken aan een slak. Qua structuur, qua vorm. Dus ja, dat is een beetje de associatie die ik er nu mee maak.

Facilitator [00:55:29] Hoe is het om er hier zo gaandeweg over te spreken?

M. [00:55:32] Het maakt mij nieuwsgierig naar meer. Om er ook eens rond te gaan om te kijken van: die staart onderaan, naar waar gaat die juist? Waar haar voet op staat, naar waar gaat die juist? Wat is er nog achter haar... want die staart gaat misschien door tot haar andere arm ofzo, is wat vergroeid ofzo. Dus het is nog niet helemaal duidelijk hoe dat de anatomie juist zit van het beeld. Waar kijkt ze naar? Heeft ze misschien ogen? Dat kan ik niet goed zien vanaf hier. Wat ik mij ook afvraag is van: misschien is het een hybride mens ofzo, deels mens, deels dier. Dus ik ben wel nieuwsgierig naar wat er nog achter zit.

Facilitator [00:56:21] Dus er komt zoiets van: wat is het precies? Maar ook nieuwsgierigheid, wat gebeurt er daarachter?

M. [00:56:27] Ja, inderdaad.

Facilitator [00:56:28] Ja, waar gaat die blik naartoe?

M. [00:56:29] Ja, ja, zoiets.

Facilitator [00:56:34] Hoe is het om dat hier zo luidop te verwoorden waar de andere mensen mee aan het kijken zijn?

M. [00:56:38] Ja, Ja, ik had mijn blik al gericht op het beeld in het begin. Daarna heb ik eens gekeken nog naar de rest van: oei, kunnen die wel volgen wat ik hier zeg? Het is heel subjectief uiteraard, wat ik er in zie. Wie weet klopt het ook niet, maar het is wat mij nu... Ik heb het ook eerder proberen te beschrijven dan iets er in te zien van gevoelens, dus ik weet nog niet of ik iets kan zeggen over het emotionele van het beeld.

Facilitator [00:57:07] Er komt iets beschrijvends.

M. [00:57:08] Ja inderdaad, daar ben ik mee begonnen ja. Maar ook uit nieuwsgierigheid alleszins.

Facilitator [00:57:16] Ok. Is er iets van emotie dat opkomt? Als dat niet is, is het ok. Het is gewoon even checken.

M. [00:57:25] ik denk dat het blijft bij nieuwsgierigheid. En omdat je het zo zegt, maar ik weet niet of dat zo is, maar het is wel wat een raar figuur. Het zou ook nog beangstigend kunnen zijn, snap je. Dat je wat angst voelt van: oei, wat gaat die doen?

Facilitator [00:57:44] Dat zou zo kunnen zijn.

M. [00:57:45] Zou kunnen zijn, maar ik weet niet dat zo is. Omdat je wel dat dierlijk element pakt nu, omdat ik het link aan een draak... Wie weet is dat ook niet zo, maar gewoon dat het zo voelt van: is het iemand die de draak overwint of is juist gewoon een drakenvrouw? Met een slakkenarm? (lacht) Ja, ik weet het niet.

Facilitator [00:58:10] Hoe is het met uw ademhaling als je naar dat beeld kijkt?

M. [00:58:13] Een goede vraag.

Facilitator [00:58:15] Of terwijl dat je hier aan het spreken zijn.

M. [00:58:15] Ja, mijn ademhaling is altijd wel vrij hoog dus ik weet niet goed of die hoger is als normaal of dieper of dat die meer zakt door te kijken. Denk dat die wel ok is of toch op mijn normale niveau.

Facilitator [00:58:38] Stel dat jij zou mogen kiezen welke eigenschappen dat je zou willen opstellen, heb je daar een idee van? Als dat niet zo is dat ook ok.

M. [00:58:52] Ja, ik denk nu die blik, omdat ik wil weten... Ik weet niet waar die ogen juist zijn. Dat hoofd is ook misschien niet echt heel duidelijk. Is dat nu gewoon die nek dat je ziet, en dat ze haar hoofd omhoog doet?. Ik ben wel benieuwd naar waar ze kijkt, omdat ook die een blik kan heel veel zeggen hoe dat jij of ze aanvallend kan zijn naar u toe, of ze gewoon echt gewoon inderdaad naar omhoog kijkt en dat je misschien kunt meekijken met haar... Dat je daar ook naar moet kijken. Ja, dat bepaalt veel volgens mij over hoe dat je u verhoudt tot dat beeld, volgens mij.

Facilitator [00:59:24] Dus iets van haar blik? Nog iets anders?

M. [00:59:30] Ja, als je naar omhoog gaat ben ik ook weer even op die borsten terug gefixeerd. Omdat die ook gewoon naar boven punten, dus dat toont ook al een richting blijkbaar. Ja, en wat mij ook intrigeert, is die staart onderaan of wat dat ook mag zijn.

Facilitator [00:59:52] Ok ja. Ik ga u vragen om iemand te kiezen voor de blik van het beeld, voor de richting van het beeld, voor uw nieuwsgierigheid, voor de drakenstaart en voor uzelf als toeschouwer.

M. [01:00:19] Maar dan moet S. (onderzoeker) ook mee doen, neem ik aan

Facilitator [01:00:21] Ah ja, sorry. Anders doe ik er een beetje minder.

Onderzoeker [01:00:26] Ik wil wel meedoen.

Facilitator [01:00:26] Ja, en sowieso neem je op een gegeven moment uw eigen plaats in.

M. [01:00:33] Inderdaad, ok.

Facilitator [01:00:35] Dus de blik, de richting, uw nieuwsgierigheid, de staart en uzelf als toeschouwer.

M. [01:00:42] Ik mag zelf kiezen welke volgorde juist.

Facilitator [01:00:45] Ik ga zo meteen vragen om iemand aan te duiden voor die eigenschappen en die mogen dan, jullie mogen da als representator van die eigenschap - jullie mogen ook altijd weigeren, heb ik al gezegd - mag je dan hier op een rijtje naast mij komen staan en dan ga ik u vragen om de personen in de ruimte een plek te geven. Dus probeer... Er is ook geen juist of fout. Je moet ook niet gaan denken: wat zou M. nu willen. Gewoon voelen hoe dat is om in die eigenschap te stappen en in uw lijfelijk gewaarzijn blijven. Dus niet te veel interpretaties, gewoon blijven voelen en voel je niets, het is ook oké. Ok M., kies maar iemand voor de blik, de nieuwsgierigheid, de drakenstaart, de richting en uzelf als toeschouwer.

M. [01:01:34] L., ik ga je vragen voor de blik te doen.

Facilitator [01:01:37] Kun jij hier komen staan, L.?

M. [01:01:48] En de nieuwsgierigheid, E., daar vraag ik jou voor. Voor de richting ga ik jou vragen, C.. En S., jou vraag ik voor de drakenstaart en F. dan voor mezelf. Als dat ok is voor jullie?

Facilitator [01:02:11] Je mag plaatsnemen. De blik, de nieuwsgierigheid, de richting, M. als toeschouwer, en de staart. M., Je mag zo meteen achter de mensen gaan staan, de schouders vastnemen en die een plek geven tenopzichte van het beeld hoe dat het voor u, volgens uw innerlijk beeld voelt.

M. [01:02:45] Ja, ik ga het gewoon proberen.

Facilitator [01:02:52] We gaan zien waar we geraken.

M. [01:02:52] Ja, ik ga beginnen met de nieuwsgierigheid, die was er eerst ook, denk ik.

Facilitator [01:02:58] Kijk of je dat ook zonder woorden kunt doen. Kijk of dat je dat kan invoelen.

M. [01:05:21] (geeft iedereen een positie)

Facilitator [01:06:19] Laten we beginnen met de nieuwsgierigheid, hoe is het hier?

F. [01:06:27] Ik vind het wel heftig. Ik kan heel goed kijken maar ik sta ook heel dichtbij, dus het komt ook heel hard... Ik wankel een beetje. Tegelijkertijd, is er een sterke aantrekking... ik kan eigenlijk alleen maar kijken naar het gezicht. Het overvalt en er is die.... Maar echt, alleen het gezicht. Ik heb eigenlijk geen oog voor het andere.

Facilitator [01:07:04] Er is iets van heftigheid, iets van wankel en iets van naar het gezicht getrokken. Dankjewel.

Facilitator [01:07:17] De blik. Hoe is het hier?

L. [01:07:20] Ja, wat mij opvalt is dat er geen ogen zijn. Je ziet wel heel duidelijk de kijkrichting ervan. Voor de rest dat ik hier geplaatst ben, ik weet niet wat het is, maar ik sta wel een beetje op een bultje, doordat ik een beetje hoger sta. Misschien dat ik het gezicht net iets beter heb kunnen zien. Dat is het.

Facilitator [01:07:48] Alsof je daardoor een beetje naar boven wordt getrokken.

L. [01:07:55] Inderdaad. Ik probeer zelfs een beetje zo te kijken...

Facilitator [01:07:55] Dankjewel. De richting. Hoe is het hier?

C. [01:08:13] Ik denk dat deze plek heel juist voelt, volgens mijn eigen interpretatie. Omdat, alhoewel dat de torso gedraaid is meer naar daar, zijn de benen wel echt naar daar gericht. Ik sta al een beetje meer zo in plaats van zo (demonstreert). Dat voelt alsof dat dat beeld meer gegrond is, richting naar daar, omdat de torso draait naar daar. Vandaar dat het zo gegrond staat.

Facilitator [01:08:40] Alsof dat er iets klopt. Van de richting. Ja, ongeacht het feit dat het torso misschien anders draait..., klopt dit. Dankjewel. Hoe is het hier bij de staart?

S. [01:09:10] Ik voel mij precies de hele tijd wiebelen en zwiepen. En mijn poep is ook helemaal opgespannen. (lacht)

Facilitator [01:09:14] Opgespannen, Er komt iets wiebelig. Iets lacherig ook.

S. [01:09:15] Ja, en dat gaat soms heel hard. En dan ineens terug superzacht maar ik kan eigenlijk die staart niet zien. Ik weet niet hoe dat ding eruitziet. Dat gevoel is echt bijzonder. Ja, ja, Ik kan zo niet blijven staan en dan zwiept die heel de tijd mee, mijn lichaam zwiept heel de tijd mee..... Ik voel mij echt een staart.

Facilitator [01:09:55] Ja, je kunt het ook zien aan je gezicht. Ok, dankjewel. M., als toeschouwer.

F. [01:09:58] ja, ik voel eigenlijk wat kramp in m'n been. Dus ik dacht: ah, misschien moet ik toch gaan zitten, maar ik voel niet de neiging om te gaan zitten en dan deed mijn rug wat lastig. Ik weet niet of dat ik juist sta, ik ben ook zowat wiebelig... ik vind precies geen houding.

Facilitator [01:10:14] Ok.....er komt iets van kramp, ook in de rug en iets van niet goed weten waar naartoe.

F. [01:10:42] Ja. Ja. En het beeld spreekt mij minder aan vanuit mijn positie, denk ik.

Facilitator [01:10:50] Dankjewel. Ik check even, M. hoe is dat allemaal om te horen?

M. [01:10:51] Uhm. Grappig. Ik moet wel zeggen, toen ik zelf de mensen plaatste aan het beeld, heb ik ook opnieuw dingen herkent. Een deel... Dat ik dacht: oei, heb ik de dingen goed beschreven, want ik weet niet goed of die drakenstaart klopt ofzo. Maar goed, maakt weinig uit, dan heb je wel de aspecten gelijk ze zijn beschreven. Het blijft subjectief, maar ik denk dat ik wel andere blikken heb kunnen krijgen op het beeld: hoe dat meer in elkaar juist steekt. Maar het was wel allemaal leuk om te horen. En ik heb ook altijd gedacht van: dingen herkennen, hoe ik ernaar gekeken heb. Ja, dat was interessant alleszins. Of toch ook dat mensen op de juiste plaats staan. Ja, bij F. blijkbaar niet zo, maar de rest heb ik wel effectief goed geplaatst denk ik dan. Maar ja, vraagteken... Maar ik bedoel zo lijkt het wel alleszins.

Facilitator [01:11:44] Alsof dat dat ook iets is van juist plaatsen.

M. [01:11:48] Ja ja klopt, het moet niet per sé juist zijn maar gewoon doordat je dat aan het doen bent, denk je wel: ok, tof ze zijn wel denk ik inderdaad goed geplaatst. Misschien niet juist, maar wel goed geplaatst.

Facilitator [01:11:59] Omdat de dingen die je terugkrijgt kloppen voor jou.

M. [01:12:02] Inderdaad. Klopt.

Facilitator [01:12:02] Ik ben mee. Dan mag je je positie innemen dan mag je F. uit haar rol ontslaan.

M. [01:12:09] F., dankjewel. (lacht)

F. [01:12:09] Merci want ik heb kramp. (lacht).

Facilitator [01:12:09] En dan check ik even hier. Hoe is het om uw rol, de plek als toeschouwer, als M. te staan ten opzichte van het beeld, de staart, de nieuwsgierigheid en de blik?

M. [01:12:34] Kriebelt geen beetje in mijn borst. Spannend ofzo, vind ik het wel om zo terug hier te staan. Ik heb ook wel een beter beeld dan daarjuist, want ik zat ook neer, dus dan had ik ook een heel andere blik. Er zit ook meer beweging in het beeld precies. Het is geen onrust dat ik voel, een beetje wel, maar zo'n soort, ook meedeinen ofzo. Precies of ik nu daar ook meer mee verbind, denk ik, juist. Misschien wat ik voel is wat S. misschien ook voelde, zo'n soort deining, ofzo, snap je? Een soort zwiepen.... Ja dat voel ik. Misschien als reactie op wat ik voel, van: wat voel ik hier allemaal nu? Dat je zo even denkt van: oei, ik wil mij schrap zetten, maar eigenlijk misschien moet ik wat meebewegen, meedeinen.

Facilitator [01:13:44] Ok, interessant. er komt iets van schrap zetten, iets van meedeinen...

M. [01:13:48] Ja, zoiets ja, een soort buikgevoel.

E. [01:13:55] Precies of je zit op een boot.

M. [01:13:55] Ja, inderdaad, echt zo'n watergevoel.

S. [01:13:57] Ik voel mij echt zeeziek eigenlijk (lacht)

Facilitator [01:13:59] Ja ja, ik ga vragen om goed bij uw gevoel te blijven. Ik ga nog even checken. Want ik zie hier van alles gebeuren bij de nieuwsgierigheid. Wat gebeurt er?

E. [01:14:13] Dat bootgevoel dat maakt - als ik dat hoor - dat ik hier wat lichter kan en dat ik de intensiteit van het beeld wat lichter wat kan ervaren en dat de blik terug wat opener gaat, want ik zat echt vastgezogen aan dat gezicht. En nu voel ik dat ik van op dezelfde afstand naar andere dingen kan beginnen kijken, naar hetgeen dat eronder ligt, naar die arm die extreem of langs.... dat er inderdaad wat meer beweging komt.

Facilitator [01:14:50] Ja, alsof door de andere posities te horen en M. te horen. Er gebeurt iets met de nieuwsgierigheid, van de nieuwsgierigheid naar het beeld dat opengaat, beweeglijker wordt.

E. [01:15:04] Ja, en lichter en de beleving wordt fijner, vrolijk, ergens ja lichter. Ik zit zelf ook graag op een boot.

Facilitator [01:15:32] Ja, ok. Dankjewel. Ik ga nog even checken. Want als er hier zo van alles gebeurt, wat gebeurt er met de blik?

L. [01:15:44] Ik werd wel een beetje afgeleid door de omgeving. Voor de rest wat mijn positie betreft, ik heb intuïtief zelf het gevoel meer naar achter te gaan staan, maar ik heb wel het gevoel dat ik op het bultje moet blijven staan.

Facilitator [01:15:59] Er komt iets dat je naar achter trekt? Ja, tegelijkertijd is er iets dat hier moet blijven staan.

L. [01:16:03] Ja inderdaad.

Facilitator [01:16:06] We gaan een experiment doen. Kijk eens of je die beweging kunt maken. En als dat niet gaat, is dat ook ok. Maar als blik van het beeld zoals dat M. het voor zich heeft, welke beweging zou jij willen maken?

L. [01:16:26] Dus ik wil naar achter gaan, maar ik wil ook blijven staan, het is.....(twijfelt). Nee, het klopt, ik moet blijven staan.

Facilitator [01:16:39] ok, er is iets heel hard dat wil blijven staan, in die blik. Zoals M. het beleeft. Je ziet hier van alles, je hoort hier van alles.

C. [01:16:57] Vanaf dat er over beweging werd gesproken, dacht ik ook wel van: misschien zijn het enkel zo de voeten die naar daar staan, maar had ik ook zo de neiging om ook zo wat meer te zwiebelen of zo wat losser... en ik weet niet meer wie dat zei, iets van de zee ofzo, dat resoneerde wel bij mij. Ik dacht: ah ja dat klopt wel, dus ik moet een beetje meer los...het komt misschien ook door de rondingen van het beeld dat ik zo meer losjes wil staan...

Facilitator [01:17:30] Zo wel losjes, Zo wat bewegen.... Ik ga even terug checken. Zo meteen ook nog eens daar. Maar wat gebeurt er bij u? Ik zie hier ook van alles ondertussen...

M. [01:17:43] Ja, beweging ook meer. Dat je er nog meer op kunt meedeinen. Dat je niet je knieën schrap zet, omdat je weet van oke het is gewoon inderdaad een waterachtige beweging, dobber maar mee, het is oké, het is veilig. Dat is de beweging ook gewoon. Je moet er niet tegen in gaan, dat merk ik nu wel.

Facilitator [01:18:01] Alsof er van dat kramperige, ik zal het nu maar zo noemen, iets vloeiender komt, door de beleving. Ik zie daar wat de knipoog in.

M. [01:18:08] Ja, maar ik het ook wel in mijn buik, dat is zoals je zeeziek bent, niet dat ik zieziek ben, maar je voelt zo wel van: dat is gewoon die zee, of het water gewoon. Je moet er op meedeinen, je moet niet bang zijn.

Facilitator [01:18:25] Is dat iets dat je herkent van hier buiten?

M. [01:18:28] Ja ik denk het wel. Ik heb graag controle. Nu ook de knieën die op slot gaan. Of toch het lichaam, dat je verkramppt. Terwijl nu heb ik iets van: ja, laat het gewoon maar gaan, voel het maar.

Facilitator [01:18:38] Terwijl er iets gebeurt in uw beleving, daar gebeurt wel van alles van beweging waardoor dat er hier (verwijst naar zijn lichaam) ook wat beweging kan komen. Zoiets?

M. [01:18:43] Ja zoiets inderdaad, of toch meer vertrouwen daarin.

Facilitator [01:18:47] Ik ga vragen aan alle elementen van de beleving, Ik ga eerst even checken. Ik ga straks nog iets vragen dus blijf in dat gevoel. Is er hier iets dat gebeurt?

S. [01:19:03] Maar ik begin ook echt wat zeeziek in mijn buik te worden, maar niet per sé zwaar hoor. Maar ik voel dat wel hoor..

Facilitator [01:19:14] Al die bewegingen...

M. [01:19:15] Een deining he.

S. [01:19:15] Ja, een deining.

E. [01:19:17] en dan nog al dat zwiepen erbij..

Facilitator [01:19:17] Alsof dat als de beweging in de beleving komt, er iets naar beneden komt. De staart die precies...

S. [01:19:25] Ja, want ik was aan het denken: wow, wil ik nu niet zo even zo (voorovergebogen)... om over te geven,.... Maar het hoeft ook niet. Het is niet dat dat mij heel zwaar trekt of zo.

Facilitator [01:19:36] Maar als jij als staart...

S. [01:19:36] Maar ik moet toch precies wat vaste grond hebben.

Facilitator [01:19:46] Er kwam van iets speels en iets licht als staart... als dat overal anders begint te bewegen dan komt er precies iets van: wow, al die beweging....Zoiets? Ik ga jullie allemaal vragen om te kijken van: is er een beweging die je wilt maken en zoek een positie die op dit moment na dit alles, in de beleving nu passend zou zijn. Maar probeer bij uw abstractere rol te blijven van nieuwsgierigheid, blik, richting, en staart en jij ook als toeschouwer, jij mag ook een beweging doen. Kijk maar wat passend zou zijn. En dat mag blijven staan zijn ook....

Facilitator [01:20:26] Hoe is het hier?

M. [01:21:02] Ik ben blij dat ik mij toch een beetje gelegd heb zelfs eigenlijk. Ik krijg ook meer ankerpunten nu. Dus dat je voelt van: nu kan ik ook gewoon die deining ook meer dragen of ondersteunen.

Facilitator [01:21:22] Is er een beweging te zien?

M. [01:21:22] Ja, ik denk dat ik daar van de drakenstaart ook wel al verwacht dat die ging zitten ook door wat die had gezegd ervoor en ik vind vooral de nieuwsgierigheid, wel heel fijn dat die daar staat, want dat maakt ook mijn blikveld iets ruimer. En ook ik weet ook gewoon nu wat ik op de achterkant kan zien omdat het ook een deel van mij is, dus dat ik weet: ik heb het totaalplaatje nu

Facilitator [01:21:40] Alsof er wat ademruimte komt. Als zij mag bewegen, dat uw nieuwsgierigheid vrijheid krijgt... zoiets

M. [01:21:46] Ja. En ook een verdieping komt daar ook uit, zodat ik weet van: kijk nu, we hebben het allemaal mee, heel het beeld. Dat vind ik wel fijn.

Facilitator [01:22:02] Ik ga nog één woordje vragen en dan gaan we het afronden. Jij blijft op uw positie?

L. [01:22:07] Ja, het voelt een hele veilige plaats om hier te staan en ook gewoon met hoe iedereen daarjuist bezig was over het bewegen. Ik heb het gevoel dat ik op een klein eilandje sta en dat ik me niet echt mag verplaatsen.

Facilitator [01:22:19] Nee, er blijft iets gefixeerd ofzo? Ik zeg iets gefixeerd maar, maar dat is misschien een oordeel, maar zo iets vaststaand.

C. [01:22:32] Als ik één woord zou moeten kiezen ongeveer, zou het éénwording zijn, denk ik.

Facilitator [01:22:36] Eenwording.

C. [01:22:37] Ik ben nog dichter komen staan. Ik wou zo'n beetje opgaan in het beeld en zo mee die bewegingen naar het beeld volgen. En ik had het gevoel dat ik nog net niet dicht genoeg stond om dat zo mee te doen.

Facilitator [01:22:51] Alsof dat er iets van daarnet heel duidelijk was, is dat nu zo iets vloeiender en dichter? Als richting.

C. [01:23:01] Ja

E. [01:23:13] Ik heb een weids zicht, omdat ik nu van hieruit kijk. Of dat ik precies een zicht hebt op wat zij allemaal kan zien. En dan wordt het ineens een heel open beeld, terwijl ik denk dat het contrast met toen ik ervoor stond was heel... en nu kan ik een stukske bevrijden en meer weids kijken.

Facilitator [01:23:41] Er is ook iets anders in je blik

E. [01:23:44] Ja. Ik heb ook meer verwachting ofzo, om iets te gaan zien. Om iets te ontwaren.

Facilitator [01:23:44] Er gebeurt ook iets met de toeschouwer en de nieuwsgierigheid naar het beeld.

E. [01:23:44] Ik vind het een goede, fijne vervulling.

Facilitator [01:24:04] Hoe is het hier met de staart?

S. [01:24:06] Ik voel hier een enorme ruimte achter mij. Ook zo die weidsheid, en als ik dan kijk, dan vind ik het wel heel imposant, dan zou ik hier echt nog gerust twee uur kunnen gaan zitten. Maar het is wel goed dat ik ben gaan zitten omdat het stabiel voelt. Dus ruimte is mijn woord eigenlijk. (lacht)

Facilitator [01:24:52] Ik ga gewoon nog even naar de toeschouwer. Misschien is er nog iets dat jij vanaf de buitenkant wil toevoegen? Hoeft niet...

F. [01:24:52] Nee, er is eigenlijk niets dat ik wil toevoegen.

Facilitator [01:24:55] We gaan hier afronden. Jij mag een interne foto nemen van uw beleving, van alle plekken, alle bewegingen die zijn gebeurd. Een beeld op zich. En dan mag jij de eigenschappen van uw beeld en van uw beleving ontslaan uit hun rol. Je mag dat doen door hen een tik te geven op hun schouder....

F. [01:25:09] Ik wil misschien nu toch nog wel iets zeggen.

Facilitator [01:25:09] Laat ons nog even gaan zitten.

F. [01:25:46] Het viel mij op hoe hard jullie ineens met elkaar connecteerden. Terwijl dat zij spraken had jij zoiets van: ja, dat is het wat dat ik voel. En wanneer dat jij sprak zag ik zo ook wel, vooral bij E. zo van: amai já, dat is zo! Dat voelde ik precies dat er tussen jullie van alles gebeurde.

M. [01:26:10] Ja, maar dat was er ook. Het zegt veel voor mezelf ook, heb ik nu door. Ik ben wel best nieuwsgierig. Dat is inderdaad wel heel leuk dat je dan toch gewoon echt een blik krijgt achter de schermen, achter het beeld. Dat maakte mijn beleving, ook vooraan dan, nog meer opener.

Facilitator [01:26:28] Super. Ik denk dat we een nabespreking gaan doen, maar ik vraag mij eerst af is het voor iedereen ok? Want we gaan er wel heel snel terug in en uit. Misschien vijf minuutjes pauze?

S. [01:26:37] Of ja, even iets drinken.

Facilitator [01:26:40] Misschien even schudden?

E. [01:26:40] Voor mij is het ok

S. [01:26:42] Ja, ik heb dorst

Facilitator [01:26:47] Als iedereen nog even 2 minuten neemt wat hij nodig heeft en dan gaan we inderdaad even de nabespreking doen.

E. [01:26:53] Ik zal mijn popcorn opendoen...

Facilitator [01:26:53] (lacht) bijvoorbeeld.

S. [01:31:09] Het is nu kwart na vier. We hadden gezegd om 5 uur ten laatste afronden.

Facilitator [01:31:18] Misschien 4.50u. Dat zou beter zijn.

NABESPREKING

Onderzoeker [01:31:22] We hebben nu een nabespreking van hoe dat geheel was voor iedereen. Dan kunnen we om kwart voor vijf afronden.

Facilitator [01:31:34] Bij opstellingswerk zit die nabespreking er ook in. Dat is om ook even los te komen uit de rol. Sommigen kunnen zich losschudden. Eigenlijk zijn er dan drie rondes, maar dat gaan we nu niet per sé doen. Maar dat is wanneer je nog iets wil teruggeven aan de vraagsteller vanuit uw rol? Dat je zegt van: dat heb ik nog niet kunnen zeggen of dat is nog niet helemaal... ik wil toch nog iets teruggeven. Dan is er een rondje van: ok, wil je nog iets teruggeven aan M. over hem en zijn beleving? En dan eventueel nog over in welke stukken dat je persoonlijk geraakt bent. Dat is dan uw eigen proces. Nu, dat is heel technisch naar opstellingswerk. Dit was meer een verkennend experiment eigenlijk. Ik wist ook niet waar we gingen uitkomen. Dus misschien gewoon even hoe dat was. En wat feedback misschien ook. Zullen we eerst even over dit en dan over het geheel?

Onderzoeker [01:32:38] Was er iets bijzonder dat jullie is opgevallen vanuit uw eigen rol of in het geheel van iedereen, hoe dat de ervaring was?

Facilitator [01:32:49] Ik had bij het vorige beeld waar we bijstonden had ik het gevoel van dat het daar gemakkelijker ging zijn voor we eraan begonnen om daar mee te connecteren, en toen we op dit beeld afkwamen dacht ik: oei, hoe ga ik hier iets in zien? Maar was ik toch aangenaam verrast, hoe dat ik er toch mee in interactie ben kunnen gaan door die opstelling. Maar normaal gezien is dat het soort beeld dat mij echt niet zou aanspreken, maar dat heeft me toch kunnen aanspreken op die manier.

Onderzoeker [01:33:20] Ah ja, dus er is wel iets veranderd in uw perceptie rond dat beeld dan? Je zou er eigenlijk misschien normaal voorbijlopen. Je zegt: dit beeld zou mij niet echt aanspreken, maar nu is er toch iets dat je wel...

C. [01:33:31] Ja, nu heb ik toch het gevoel dat ik dat beeld niet meteen ga vergeten, zoals je daarstraks zei en dat ik er toch iets heb kunnen uithalen.

Onderzoeker [01:33:42] En als je zegt ik heb er iets kunnen uithalen, wat zou dat dan bijvoorbeeld kunnen zijn? Iets waarvan je zegt van: oh, dat pak ik nu mee van de ervaring of van het beeld, van het werk?

C. [01:33:55] Voor dit beeld specifiek: dat je beelden ook zo op een heel speelse manier kunt ervaren, met zo dat wiebelen.... Dat vond ik een leuke ervaring, maar breder gezien ook gewoon dat ik geen vooroordelen moet hebben over kunstwerken. En dat je altijd wel een manier kunt vinden om in interactie te gaan met kunst. Dat het u niet direct moet aanspreken om een meerwaarde te kunnen zijn.

Facilitator [01:34:25] Het was ook wel opvallend hoe dat jij in uw rol bleef. Dat leek toch zo, dat je ook wel in de oefening bleef.

E. [01:34:44] Ik had wel een leuke rol. Ik vond die eerst, als ik daar werd geplaatst, vond ik dat wel echt heel heftig. Maar met de input van de anderen, kwamen er zo meer facetten waar ik nieuwsgierig naar kon zijn en waarvan ik voelde van: ah, dat komt binnen en ik kan dingen gaan verkennen, ik kan wat meer bewegen. Wat maakt dat je ineens een veel lichtere, positievere connotatie krijgt bij dat beeld, dan dat er bij mijzelf misschien, misschien ook bij..., dat weet ik niet, initieel was. Ik voel ja, dat is wel imposant en dat is heel leuk. Je kijkt daarnaar en voor mij kwam dat als heel hoekig over. En nu heb ik daar een ander gevoel bij. Een veel speelser gevoel. Waardoor dat blijft hangen. Er blijft iets anders hangen, iets anders over. Ik vond het wel heel leuk om op die manier, door de beleving van iemand anders daar zo ingezet te worden.

Onderzoeker [01:35:57] Dus jij kon eigenlijk heel goed connecteren met de eigenschap die je representeerde.

E. [01:36:02] Ik vond dat een leuke rol om toebedeeld te krijgen en dat was ook echt zo van: oh nee, ik mág....dat is echt....

Facilitator [01:36:08] Want ook dat is niet toevallig, niets is toevallig en ook welke rol dat je krijgt kan ook wel iets betekenisvol zijn. Dat hoeft niet altijd overgeanalyseerd te worden, maar de rol die gekozen wordt, zegt soms ook iets over uw eigen stuk.

E. [01:36:23] Ik zie dat als een stukske van mezelf. En een stukske dat ik zo precies lang niet meer heb kunnen beleven dus is dat heel leuk om daar luik nog eens open te trekken.

Onderzoeker [01:36:30] Dus je hebt dat graag ervaren.

F. [01:36:37] Ja, ik vond mijn rol als M. wel zeer moeilijk. Ik wist niet goed: voel ik dit als F. of voel ik dit als M.? Of is dat dat beeld dat tot mij spreekt en dat mij dat laat voelen? Ik wist het gewoon niet en ik vond het moeilijk. Ik had moeite met mijn positie in te nemen.

Facilitator [01:37:14] En ik heb even getwijfeld om u expliciet uit te nodigen om bij uw rol te blijven. Maar tegelijkertijd klopte dat precies, want jij zei ga maar gaan zitten en je zei nee. Dan denk ik dat is ook iets dat hier gebeurt, dat dan wel betekenisvol is. Ik denk dat dat inderdaad iets is dat bij jou voelbaar is geworden. Ik weet niet wat het voor u (M.) was, maar.

M. [01:37:36] Wat voor mij was? Bij F.?

Facilitator [01:37:37] Ja want F. zegt: het was moeilijk. Was dat nu van mij of was dat?..... Ja, dat is wel iets typisch voor opstellingswerk ook dat het soms moeilijk is om u in de rol van representant in te leven. En tegelijkertijd vond ik het nu ook niet toevallig dat het verwarrend was.

M. [01:37:54] Het zegt ook iets voor mij volgens mij, wat F. heeft verteld omdat dit beeld heeft bij mij ook wel mijn nieuwsgierigheid en ook dat waterachtig gevoel, ook meer mijn gevoel geopend. Ik ben iemand die vaak vanuit mijn hoofd altijd heeft gewerkt of gedacht om ook niet te moeten voelen, om niet te durven voelen. Terwijl nu dat je zo wel voelt van: als je misschien ook gaat zitten ook gewoon en meer ankerpunten hebt, is het wel veilig, je gevoel. Je moet niet bang zijn. Omdat ik wel zei in het begin: oei, moet ik er bang van zijn? En ik denk dat ik ook soms onbewust van andere mensen ook soms dingen heb aangevoeld, en dat ik ook niet altijd weet van: hoort dit bij mij of hoort dit bij de ander? Daarmee was het ook juist leuk dat je niet wist wie er achter ging staan, zodat ik weet van: kijk, je kunt je wel inderdaad verplaatsen in het beeld of in iemand anders. Dan heb je ook een goed beeld van hoe die andere zich voelt. Maar je moet ook nog altijd bij jezelf blijven staan. Ik vond het wel heel leuk, omdat door dit werk te doen, heb ik ook mijzelf ook wel leren kennen, of een facet van mij toch meer leren uitdiepen. Ja, dat mijn gevoeligheid echt een kracht kan zijn. En mijn nieuwsgierigheid ook. En dan ook, die drakenstaart is blijkbaar geen drakenstaart dus ik zie wel vaak gevaar of gevaar in dingen ofzo. Het heeft er wel mee te maken, want dat heeft ook een soort deining uiteraard. Dus ik zat niet er echt ver vandaan en ik schaam mij ook niet voor mijn fout. Maar ik had ook nog niet echt een correcte blik op het beeld. Wij zijn ook onmiddellijk gaan zitten eigenlijk en ik had maar één visie en daarmee had ik alles gewoon geprojecteerd op dat beeld, die slakkennarm, die drakenstaart die daar ook gewoon doorliep. Dus het was ook wel leuk omdat ik misschien door ook gewoon de mensen te plaatsen, ook al wat kon kijken van: ah ja, dan zei ik het juist, zo is het beeld juist opgesteld. En wat ik ook super komiek vond, was dat inderdaad wat in het beeld ook wel deels ook wordt afgebeeld, is ook zo inderdaad het water of toch een soort watervrouw, dat dat echt ook aan bod kwam bij S. en ook dan ook bij mij erna. Dat was wel maf, want dat was echt niet gefaked. Dat was dat echt heel organisch. Ik vond dat echt heel fijn. Dat je er echt gewoon in meedeint, gewoon echt mee kunt voelen met dat beeld, of wat de kunstenaar er heeft in gelegd. Ook figuratief, maar hoe het je gewoon echt meepakt. Echt super maf.

Facilitator [01:40:10] Ja, interessant, want het noemt inderdaad Océanide. Ik had het nog niet gezien want jij zei dat dan en dan komt dat water en die deining. Ik was nog helemaal niet mee.

M. [01:40:17] Ongelooflijk he. Ja.

Facilitator [01:40:17] Totdat ik dat in de titel zag en dat dat inderdaad toch iets teweegbrengt.

M. [01:40:21] Wel, ik had het gezien omdat ik normaal... Ik had het daar niet gedaan bij dat beeld (wijst naar het beeld van de vorige oefening). Ik had het hier toch gezien toen ik de mensen had opgesteld. Maar mijn gevoel had er iets mee te maken, want je kan wel zeggen van: ja, logisch, maar nee, het was echt gewoon heel authentiek, mijn gevoel. Ik vond het echt super maf om gewoon te mogen voelen. Dat je wel voelt van: amai, ik voel het écht. Het is geen top down, dat ik het hier gewoon fake ofzo, snap je? Dat vond ik wel héél fijn.

Facilitator [01:40:46] Ook heel schoon als uw nieuwsgierigheid vrijheid krijgt, wat voor beweging dat er dan komt, ademruimte dat er dan komt.

M. [01:40:53] Ja, ongelooflijk, ja. Het was ook wel op dat gebied ook wel deels therapeutisch voor mij. Omdat je gewoon ook dan kunt... En ik vind het goed dat je nog nog eens zegt van: kijk als je kunt, ik denk, gewoon connecteren met nieuwsgierigheid. En ik kon echt ook voelen van: inderdaad, dat ik dat zo voel; ik stond hier en jij (wijst naar E.) stond daar van: amai, ook gewoon héél het blikveld rondomrond en dat gaf zoveel openheid ook gewoon. Ja, dus dat kán iedereen.

S. [01:41:27] Ik wist dus helemaal niet... We hebben dat beeld daarnet zo van ver gekozen. Ik wist helemaal niet waarover dat het ging. Ik had de titel niet gelezen. Ik was hier met jullie bezig eigenlijk en pas in de helft van de opstelling heb ik gekeken, zag ik de schelp en zag ik de zee en dacht ik: Ah! Want dat was exact wat ik al aan te voelen was toen ik nog drakenstaart was, of dacht te zijn.

E. [01:41:53] Ik denk nog altijd dat daar een drakenstaart is. Maar dat vind ik ook ok.

S. [01:41:58] Ik vond dat iets heel tof om een drakenstaart te mogen zijn. Voor mij maakte dat niet uit of dat dat nu klopt of niet. Maar het is gewoon super leuk om eens te voelen hoe een drakenstaart voelt... Niet dat je daar denkt van: oh, nu moet ik een creatieve manier vinden om mij in te leven om een drakenstaart te zijn. Het gebeurt gewoon. Maar dan dat het dan zee is en dat het exact voelt als zee. Wow, dat vond ik wel heel straf. Dat is voor dan een beetje de magie van de ervaring.

M. [01:42:34] Ja, ik wou nog iets zeggen over dat beeld. Dus ik moest ook denken, eigenlijk als een soort associatie ook misschien, met archetypische energie ofzo, maar je had ook vaak een Mariabeeld, dat staat ook vaak op een soort slang of draak, een beetje soortgelijk. Naar mijn aanvoelen... De slang wordt in de bijbel uiteraard altijd wel als het kwade gepercipieerd. Maar blijkbaar heeft een slang blijkbaar geen zicht, hij kan alleen maar voelen, zodat dat ook voor je gevoel symbool staat, waar ik een beetje bang voor ben. Dus op dat gebied kon ik ook daar met die archetypische energie zowel wat connecteren, had ik daar die associaties mee. Ja, dat er zo heel veel naar boven komt. Ik kan het niet allemaal goed uitleggen....

S. [01:43:17] Jij hebt nog veel werk vandaag. (lacht)

E. [01:43:17] Jij gaat hier nog een paar keer rond dat beeld wandelen (lacht).

Facilitator [01:43:21] Maar ook schoon hoe dat één beeld dan, en die opstelling natuurlijk ook, maar uw beleving van dat beeld dan zoveel teweegbrengt. Tof. Heel tof.

M. [01:43:27] Veel triggert ook of veel naar boven komt.

Onderzoeker [01:43:36] Hoe was dat voor u, F., om er uit...? Jij representeerde M. maar dan ging jij eruit. Hoe was dat voor u om u te verhouden tot het geheel?

F. [01:43:49] Ik had in het begin wel zoiets van: ah ja, nu is gedaan voor mij. Dan was ik echt gewoon zo: ah ja, ik heb even pauze. Maar dan bleef ik kijken en dan zag ik gewoon die connectie vooral tussen jullie twee. En dan dacht ik: oh wacht, ik ga toch zo terug wat dieper kijken en misschien meevoelen wat die daar aan het voelen zijn.

Onderzoeker [01:44:19] dus je kon je wel betrokken voelen?

F. [01:44:21] Nee, ik voelde mij niet betrokken. Dat niet. Maar ik zag gewoon wat dat er aan het gebeuren was en ik vond dat wel mooi om te zien. Ja, maar ik was wel volledig toeschouwer. Ik voelde zelf niks.

Facilitator [01:44:39] Wat soms ook nog wel als uitleg gedaan wordt bij opstellingen is, soms wordt je niet gekozen als representant, maar dat kan soms net nog interessanter zijn omdat je de unieke positie van toeschouwer hebt en dan om de uitnodiging te krijgen om dan ook bij jezelf te voelen van welk stuk van mij wordt hierin geraakt. En misschien is dat nog iets, ik weet het niet, om naar de toekomst toe van... Om ook, stel dat je er buiten zit, om ook te blijven voelen wat het met je doet om alles te horen. Ja, maar dat is ook logisch dat je als je daar uitstapt dat er....

F. [01:45:10] Wat ik misschien in het begin moeilijk vond is dat dat beeld ook weeral heel hard sprak, voordat we zijn begonnen met alles.

Facilitator [01:45:19] Ok.

F. [01:45:20] Dus ik had heel hard gevoel van: amai, dat is echt puur vrouwelijkheid wat die hier uitbeeldt, kracht, een krachtige vrouw. En dan begon M. aan zijn uitleg en moest ik zo mijn gevoel en beeld zowat uitschakelen. Ja, dat vond ik wel moeilijk om te doen.

E. [01:45:39] Zo ben ik daar ook aan begonnen. Ik dacht dat ook van: amai, shit, omdat dat inderdaad een heftig.... Het is moeilijk is om daar niks bij te voelen. En ik dacht ook even: amai, ok. Maar dan ging dat toch gemakkelijker dan gedacht, kon ik dat...

Facilitator [01:45:58] Dat is supergoed dat je dat benoemt, want dat vraagt wel een inspanning van iedereen om naar het perspectief van één iemand te gaan en uw eigen stuk daar in - uit te schakelen is dat nooit helemaal - maar toch een rol op te nemen. Je vraagt een switch. Dat vraagt inderdaad een inspanning om een beleving van uw eigen, uw eigen beleving een stukje aan de kant te zetten en zeker bij kunst dan. Omdat het nu eerste keer is dat we dat doen met een beeld.

E. [01:46:22] Ja, ik heb mij ook wel afgevraagd toen ik daar ging staan: doe ik dat niet vanuit mijn nieuwsgierigheid? Dus ik was heel blij als jij dan die herkenning ook had (tegen M.) dat ik daarvan dacht: ok, ik heb het juist gevoeld! Je bent zo: ben ik het nu juist aan het voelen? Je staat daar dan. En ik dacht: dat is echt dé plek, maar dan ben je toch altijd blij van: ah ja, ok, het is echt.

Onderzoeker [01:46:49] Want hier zijn we direct gaan zitten en je zei het ook: ik had eigenlijk nog niet echt een perspectief van het beeld. Daar (wijst naar het vorige beeld) zijn jullie er wel rond gewandeld. En hebben jullie dat beeld eigenlijk eerst meer tijd gegeven, zal ik maar zeggen. Hoe heb je dat verschil ervaren, van aanpak?

M. [01:47:13] Je hebt geen compleet beeld, letterlijk. Je hebt geen compleet beeld, dus ik ga daar ook vertellen van wat ik juist zie, terwijl ik toch niet echt goed weet wat juist dan die drakenstaart of golf juist is. Maar dat is ook al interessant omdat je dan ook gewoon.... Het is nooit fout, want wat je ziet, is wat je ziet of wat je ermee associeert. Dat zegt ook heel veel over uw blik. Het was ook wel misschien nog juist goed dat je misschien niet het hele beeld hebt. Dus het kan allebei, de beide kunnen zeker.

Facilitator [01:47:44] Hoe was het om het vanuit het perspectief te doen van iemand? Want daar heb je de keuze gemaakt om vanuit je eigen beleving.... Want ik zou ook kunnen zeggen iedereen neemt een rol op en we gaan het gewoon organisch laten ontstaan. We hebben er bewust voor gekozen om één iemand te nemen omdat dat ook wel u ook weer uitnodigt tot iets anders en puur opstellingswerkgewijs, methodisch nog net iets makkelijker werkt ook wel. Maar hoe was dat?

C. [01:48:13] Ik denk voor mij heel interessant om een beeld te beleven vanuit iemand anders zijn perspectief. Omdat ik weet hoe ik bij mijzelf dat ik vaak in beelden zo melancholie terug zie. Om dan te horen dat er hier eerder zo gevaar of iets, dingen waar ik zelf niet op zou komen, om daarin te proberen opgaan. Dat heeft mij een heel ander beeld gegeven van een kunstwerk waar dat ik normaal gezien misschien iets anders in zou zien, weer hetzelfde in zou zien als wat ik normaal zie. Dus ik vond dat echt wel een meerwaarde om eens vanuit iemand anders zijn perspectief naar een kunstwerk te kijken.

L. [01:48:50] Ik vond het misschien moeilijker om hier mee te connecteren, maar wel makkelijker om het in mij op te nemen omdat ik normaal gezien, zoals daarjuist, zelf ga voor zoveel mogelijk prikkels. Ja, dan was het makkelijker om misschien allemaal wat op te nemen, maar ik had er wel wat moeite mee om ermee te connecteren.

Facilitator [01:49:16] En toch was het zeer duidelijk op een of andere manier. Het was zeer opvallend hoe duidelijk dat jij aan het connecteren was en dat er daar... (verwijst naar de bewegingen van de anderen). En dat daar de enig mogelijke positie was.

L. [01:49:27] Ik vond ook dat ik daar moest blijven staan op het gevoel van: ik móét er wel mee connecteren en ik wou niet van die positie weggaan. Maar dat was meer met de mensen rondom mij, had ik het gevoel, omdat iedereen in dat beweeglijke zat en ik had echt het gevoel van: ik sta hier eigenlijk vast en....

E. [01:49:46] Ze moeten maar rond mij. (lacht)

L. [01:49:48] Ja, dat was inderdaad. Ik had het gevoel dat als ik daar afging dat ik mee in dat beweeglijke ging gaan, maar ik wou daar blijven staan.

M. [01:49:56] Want je had ook verteld dat je op een soort heuveltje stond en dat was niet bewust gedaan. Dus dat is al heel komiek je dan toch iemand intuïtief daar plaatst op inderdaad echt de blik, op een soort verhoog zoals vuurtorenperspectief. Ja ja, het is ook leuk om terug te krijgen van: ok, blijktbaar was iedereen toch best goed geplaatst.

Facilitator [01:50:15] Ja, dat is iets gevoelsmatig en dan komt alleen al door waar het staat, zonder na te denken, komen er ook al interessante dingen. En in opstellingswerk, ga je oppikken wat dat klopt en laten vallen wat dan niet klopt. Dus ik doe daarom de check van: hoe is het voor u om dat te horen? En dan ga jij de dingen daar uitpikken die voor u..., want er zijn nog andere dingen gezegd geweest die waarschijnlijk niet blijven hangen zijn en dat is zo.... Dat is wat vertrouwen in het proces. Maar dat heuveltje is blijktbaar dan wel iets dat dan: ah ja, het klopt. Ja.